

Social-Demokraten.

Organ for det norske arbeiderparti.

Nr. 89.

Bladets pris er 1 krone kvartalet samt 10 øre porto. Indenbys 85 øre maanedes.

Tirsdag den 4. august 1891.

Bladet udkommer tirsdag, torsdag og lørdag. Kvartalsabonnement 10 øre pr. petitlinje.

8. aarg.

Et alvorsord til norske arbejdere

fra repræsentanterne ved det norske arbeiderpartis 5te aarssamfund.

For de mænd, som i aarets løb — drevne af rejsedidighedsfølelse og en fast overbevisning om muligheden af at forbedre de uheldige forhold, hvorunder saamange av folk og særlig arbejderklassen lever — har det været saart at se, i hvor høj grad arbejderne mangler samfundsfølelse, mangler forståelse af, hvor nær deres og deres familjes daglige interesser er knyttet til det samfund, hvori de lever, og av hvilken de er en del.

Det har været saart at se, med hvilken ligegyldighed de har set paa, ja ofte ligetil modarbejdet de fremskridtsbestræbelser, som først og fremst tilføjede at lette dem deres forger, byrder og tunge slid og skaffe lidt mere lys og lykke ind i deres tilværelse.

Det har været saart at se arbejderne mangler paa solidaritet, se deres mistro — ja ofte had til deres egne klassefæller, og da især til de av dem, som viste dem sammenlutningsvej som det eneste middel, der kunde føre til befrielse.

Klassekampens undertrykkelse, den aandelige underkuelse og den al kraft opslidende kamp for tilværelse bærer for en stor del skylden; men mange vet vi, at disse klager maa rammes som bebrejdelser.

Mange, der har en naturlig interesse, er de, som en sneverdynt egeninteresse har gjort til bagstrævers og overklassetyranneis lydige redskaber.

Mange arbejdere, som tjener nogle øre mere om dagen end en kamerat i almindelighed, eller som lægger an paa at staa højt i sine principalers gunst, har ikke været at for-maa til at slutte sig til organisationerne, og om de ikke ligefrem har modarbejdet kameraternes bestræbelser paa at forbedre sin stilling, saa har de gjort det ved at staa solidariske med arbejderklassens modstandere; thi i arbejderkampen gjælder det: den, som ikke er med, er imod!

Dette gjælder som regel i kampen mellem arbejdere og arbejdsgivere, om arbejdstiden og arbejdslonnen; men det gjælder ogsaa i samfundskampen mellem fremskridt og bagstræ, mellem selvstændighed og undertrykkelse mellem frihed og despoti — den, som ikke er med, er imod!

Derfor er eders ansvar, som ikke tager del i denne kamp, saa enorm. I tusinder norske arbejdere, som har stemmeret, men som ikke benytter den, — av eder er det, de udestængte venter sin borgerskab, de undertrykte befrielse, de forurettede rejsedidighed, de foreldreløse fjærlighed, de nødlidende hjælp og de gamle udsidte mænd og kvinder omsorg og pleje.

Svorlænge vil I lade dem vente?

Vi staa overfor et valg, i betydning større end nogenfinde. Det gjælder ikke bare ministeriet Steen eller Stang, det gjælder noget uendeligt mere, det gjælder om, hvorvidt den klasse i samfundet skal komme igjen med majoritet, som vil lænkebinde de sidste rester av sand frihed og kvæle al sund tænkning; den klasse, som ikke styr noget middel, naar det gjælder bevarelsen av tilværelse forrettigheder og nedarbejde privilegier.

Det er det, det gjælder, derfor følger vi det som en pligt i de arbejderes navn, vi repræsenterer, at stille en intrængende appel til

eder: Gjør eder stemmeberettiget enhver, som har betingelser, med frem, naar valgdagen kommer, og stem paa de mænd, som vil almindelig stemmeret.

De sociale spørgsmaalss løsning maa blive arbejderne værkt, derfor tilraaber vi enhver stemmeberettiget norsk arbejder i de udestængtes, i de undertrykkes, i de uheldiges navn: Gjør din pligt!

N e b!

—o—

Det er os meddelt, at Centralbryggeriet ikke stempler flaskerne mer; man forstaa at det er et kneb for at undgaa boykotten. Vi opfordrer derfor alle til ikke at drikke øl fra Central- og Aktie-bryggeriet eller øl fra de bryggerier, som ikke stempler flaskene.

Boykottet øl

følges følgende steder:

Fra Centralbryggeriet:

Rnoff, Grønland 22.

Østre arbejderfamfund.

Bestre arbejderfamfund.

Amundsen, Brogaden 9.

Sverfen, Møllergaden 17.

„Casino“.

R. Steen, Youngsgaden.

Hotel „Kong Karl“.

Johansen, Sernbanetorget 4.

„Tefniken“.

Madane Strøm, Raadhusgaden 28.

„Tefniken“.

„Alhambra“.

Episeforretningen, Dofvejen 4 a.

Viktoria restaurant, Møllergaden 48.

Restaurasjonen, Mandalsvejen 4.

Udsalget, Hausmansgade 41.

Do. Dore Volksgade 13.

Fra Aktiebryggeriet:

Wiig, Rødbylgaden 40.

Andresen, Rødbylgaden 29.

Handelsstandens restaurasjon.

Hotel Sverre, Vognmandsgaden.

Barstad, Karl 12tes gade 28.

Bold, Youngstorvet.

Hotel Kronprinsen, Skippergaden.

Skippergaden no. 5.

Julius Mørk, Dronningens gade.

Restaurasjonen i Vognmandsgade 19.

Restaurasjonen i Pehrsgangen, Waterland.

„De underjordiske.“

—o—

Vet Mofs vandbasin, der ligger paa en fjeldnaus lidt udenfor byen eller ialfald i byens udkant, har isommer nogle arbejdere samlet sig søndagskvældene og talt om arbejderne økonomiske og politiske stilling.

Disse stille sammenkomster vakte dog snart byens velvise borgers opmærksomhed, og „Mofs Tilskuer“, steds befrygtede højreavis bidrog hertil, ved at omtale „de underjordiske“ som bladet kaldte disse arbejdere.

„De underjordiske“, — maatte ikke dette mystiske navn bringe enhver højresjæl paa Mofs til at gys og dirre? Saa som pastor Eugen Hansen og holdt sine sociale foredrag, dette gav „de underjordiske“ mod til at træde frem for offentligheden og de præsenterede sig som „Mofs arbejderfamfund.“

Men engang traadt frem, vilde ikke „de underjordiske“ mere gaa tilbage til den stille beskeden tilværelse, de skrev til redaktør Zeppe sen og annede ham om at komme til Mofs og holde et foredrag.

Det bragte selve Zeppe sen til at brøle: „Op alle konervative mænd! Hvorledes maa det da ikke have virket paa mønstjerne!“

Foreningen havde lejet lokale og bekendtgjort mødet; saa fredag aften fik de meddelelse om, at vedkommende, som lejer lokaler bort, havde betænkt sig, det kunde ikke faaes.

Selvbigvis var der tid nok til at saa møde tillyst ved vandbasinet.

Her holdt Zeppe sen søndag aften kl. 7 et med stor interesse paahørt og med bifald modtaget foredrag om nutidens arbejderbevægelse, for en forsamling paa vel 300 mennesker. Foredragsholderen neblagde en bestemt protest mod højrebladens paastand, at der bestod nogen „alliance“ mellem socialisterne og venstre.

Vi ønsker Mofs arbejderfamfund trivsel og fremgang og hr. Sven Fajen ønsker vi tillykke med dette — for ham visnok uventede resultat — av hans udsendings pastor Eugen Hansens virksomhed paa Mofs.

Det norske arbeiderpartis 5te landsmøde

sammenkommet lørdag aften kl. 7 1/2 i Fælles-

11 foreninger var repræsenteret med tilfammen 16 repræsentanter.

Ordføreren, hr. C. Zeppe sen, ønskede repræsentanterne velkommen og erklærede det 5te norske arbeiderpartis landsmøde for aabnet. Han gav derefter en beretning om partiets stilling og fremskridt i det forløbne aar, hvorefter forhandlingsprotokollen og regnskabet oplæstes. Forhandlingsprotokollen godkjendtes enstemmig, hvorimod regnskabet godkjendtes udsattes til revisorerne havde gennemgaaet det.

Til ordførere for mødet valgtes Chr. S. Knudsen og S. Jensen, til sekretærer S. Christensen og S. Kaiser, til revisorer valgtes G. Olsen-Berg, P. Rasmussen og E. Hansen. Man gik derpaa til behandling av det i „Social-Demokraten“ s nr. 87 meddelte forslag til program for partiet.

Programmet i dets vedtagne form meddeles idag paa folketon-fidernes plads.

Efter at man var færdig med behandlingen av programmet, vedtoges et av Zeppe sen fremsat opraad til de norske arbejdere, som idag findes indtaget i spidsen av bladet.

Mødet hævdes lørdag aften kl. 10 1/2 og sammenkommet paany søndag morgen kl. 10. I formiddagsmødet behandlede det av den paa forrige landsmøde valgte komité fremlagte lovforslag.

Vi meddeler idag ligeledes paa folketon-fidernes plads de nu vedtagne love for partiet. I eftermiddagsmødet søndag (dirigent S. Jensen) begyndtes forhandlingerne kl. 3 med behandling av et forslag fra Zeppe sen, der enstemmig vedtoges, saalydende:

„Bedrøende organisationen udtaler mødet:

1. En væsentlig hemsko, saavel for foreningens vækst som for deres handledygtighed, er den for de allerfleste foreningers vedkommende altfor lave kontingent.

Paa det indstændigste opfordres de for-

eninger, der har en forholdsvis lav kontingent, til at forhøje samme; er foreningens økonomiske hjælpemidler smaa, er det vanskeligt at faa de udenforstaaende til at slutte sig til, og det er aldeles umuligt for foreningen at udrette noget til fordel for medlemmerne.

2. Det henstilles til de partiet tilhørende foreninger at trykke paa sine medlemskort: „Det norske arbeiderparti“.

Derefter vedtoges ligeledes enstemmig en av Chr. S. Knudsen fremsat resolusjon, saalydende:

„I det Det norske arbeiderpartis 5te landsmøde udtaler sin tilslutning til den her i byen 17de maj vedtagne resolusjon angaaende almindelig stemmeret — opfordres hovedbestyrelsen til at træde i forbindelse med bestyrelserne for andre foreninger, der deltager i den aktuelle politik, for at undersøge, hvilke garantier der kan erholdes for, at de opstillendes valgmand og derigjennem stortingskandidaterne vil gjøre almindelig stemmeret til sin første og vigtigste opgave, hvorefter hovedbestyrelsen i betimelig tid før valgene sammentkalder partimedlemmerne.“

Det reviderede regnskab blev derpaa enstemmig godkendt.

Der foretoges derpaa valg av hovedbestyrelse.

Til ordfører valgtes med affamassjon C. Zeppe sen; til sekretær genvalgte S. Christensen; til øvrige bestyrelsesmedlemmer valgtes: S. Wahl og M. Pedersen (genvalg), S. Kaiser, Chr. S. Knudsen og R. Jensen.

Til suppleanter valgtes Agnes Jakobsen, A. Larsen og S. Jensen.

Næste landsmøde besluttedes afholdt i Kristiania, og henstilles det til hovedbestyrelsen saavidt muligt at beramme mødets afholdelse lige efter arbejderkongressen i Malmø.

Kl. 5 1/2 hævdes mødet, idet dirigenten takkede repræsentanterne for det helbige samarbejde under mødet.

Jernbanelykterne.

(„Danst Social-Demokrat.“)

—o—

De hyppige og forfærdelige jernbanelykter, der har fundet sted i indværende sommer, har i det mindste for en stund opstremmet den offentlige mening, baade i Europa og Amerika, og en stor del av pressen tager ordet for, at der maa gjøres noget for at formindke den nuværende fare ved at kjøre paa jernbane.

I en Wienerkorrespondance til det Londonstke blad Standard behandles det nævnte spørgsmaalet og korrespondenten mener, at paa den næste internationale jernbanekonference, der afholdes i Petersburg næste aar, vil der blive stillet forslag om at søge tilvejebragt internationale lovgivningsbestemmelser, der kan garantere en større sikkerhed ved jernbanetrafikken. Korrespondenten meddeler, at Østerrig paa konferencen i St. Petersburg formentlig vil stille en række forslag angaaende trafikken paa de europæiske jernbaner. Blandt andet vil Østerrig foreslaa at vedtage følgende internationale bestemmelser om:

1) Hvor langt et persontog maa være.

2) Hvor lang tid der skal ligge mellem togansendelser paa samme linje.

3) Betingelserne for at tillade et tog, der trækkes av to maskiner, at kjøre over en bro, og